

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagós)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fors de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

El segon Gurugú

La divisió democrática, disposantse al atach de la montanya ministerial.

Aquest número ha passat per la censura gubernativa.

LA SENMANA

BENEHIT signi Aláh, Senyor dels moros, y alabai signi Déu, Aláh dels cristians!

No 'ns queixarem pas per falta de novetats aquesta senmana. Y novetats de las *novas*, de las grossas, d'aquelles que no 's veuen cada moment ni n'hi entran gayres en una lliura.

Enumeremlas rápida y concretament, que 'l temps es curt y tenen las tals novetats prou importancia pera no necessitar presentarse adornadas ab penja-rellas d'observacions y repunts de comentaris.

Primera novetat: Anticipantse el Govern á las maquinacions de la premsa del *trust*, que pretenia fer servir l'amor á la llibertat de tapadora de la seva sed de domini, se'n va á la *Gaceta* y publica un decret restablent á tot Espanya las garantias constitucionals, suspesas desde darrers de Juliol.

¿Hem dit á tot Espanya? Retirém la expressió. Dues solas provincias resten exceptuadas d'aquest benéfich restabliment; duas, que com ja haurá sospitat el perspicaz lector, son precisament las de Barcelona y Girona.

Segona novetat: Pel día 15 d'aquest mes quedan convocadas las Corts de la nació espanyola. Nova manera de tancar la boca á la Societat *Imparcial-Liberal-Heraldo*, que cada cinch minuts sortia al carrer, demanant que s'obriessin las Corts, ahont sembla que 's va seriament (?) á definir actitudes y á depurar responsabilidades.

Tercera novetat: Non días després de l'obertura del Parlament, ó sigui 'l 24 d'Octubre, se celebrará en tot Espanya la renovació de Diputacions provincials, que devia haverse efectuat el passat Mars y que per no estar encare aprobada la ley de Régim local llavors va suspendre's.

Quarta y darrera novetat, que, afortunadament, no té res que veure ab la *Gaceta*: Las operaciones del Riff han rebut en poch días una empena tan formidable que pot ja dirse, sense incorre en exageració, que tot aquell territori está avuy en poder de las nostras tropas.

Nador, Seluán ab la seva tan remenada alcassaba, Benisicar, las montanyas de las minas, el famos Gurugú, conquistat á las set del matí del día 29 de Setembre... Tot ha sigut ocupat y dominat poch menos que á pas de carga.

¿Vol dir aixó que la guerra está ja acabada?... A nosaltres ens sembla que sí.

Lo trist es que després d'aquesta guerra dels camps vindrá la guerra parlamentaria, si bé incruenta, no per xó menos empipadora.

¿Per qué ocultarho?... Las declaraciones de 'n Melquides Alvarez, de 'n Canalejas, de 'n López Domínguez, de 'n Pérez Galdós, de 'n Weyler, y, sobre tot, la formal (?) promesa de que 's va depurar responsabilidades y á definir actitudes ens dona molt mala espina...

PIF-PAF

MANS Á LA FEYNA

ns plau que 'l Govern hagi convocat las eleccions provincials pera el día 24 del present mes; aixó ens obligará á treure la son de las orellas y així sortirem d'aquest entontiment ridícol que 'ns té immovilissats.

Hem de reanimar á l'ensopit esperit lliberal de Catalunya, deslligantlo per complert d'aquell altre mena d'esperit lliberal que pretenen representar las estúpidas patums del fracassat bloch y els des-acreditats diaris del *trust*. Dedicuem tota la nostra energica acció á Catalunya y á la Llibertat.

Las properas eleccions provincials tenen, especialment á la nostra provincia de Barcelona, un interés extraordinari; signifiquen la complerta desaparició de l'element caciquista y la definitiva preponderancia dels elements republicans. La hegemonia, dintre el Cos provincial, de l'esquerra catalana, pot traduirse desseguida en acció feconda pera la causa de la Llibertat y en ventajosa immensa pera més vigorosa afirmació de la personalitat de Catalunya.

En Lluís de Zulueta, en Marquina y tots els demés que s'ocupan de una manera enlayrada y generosa de la cultura popular, perque veuen en ella l'únic camí pera la regeneració de nostra Espanya, confían en l'acció dels Ajuntaments y de las Diputacions pero fer obra positiva. Si aquestas corporacions están en mans de sectariss, de cobarts ó de indiferents, deixarán que las arrossegui la ventada reaccionaria produhida pels desgraciats sucesos del passat Juliol, y mirarán ab desconfiansa, ab por ó ab indiferencia tot lo referent á cultura que no porti el sagell del més intransigent clericalisme.

Tenim el dever de defensarnos y de defensar la educació de nostres fills. No volém entregarlos á las mans d'homes desesperats que no saben ensenyar altra cosa que odia, però tampoch volém confiarlos á quins pretenen castralsi la voluntat y sometre'ls á dogmas enervadors. Y perque la educació del poble respongui á un fi generós, enlayrat, progressiu y humanista, es precis sustreure la ensenyansa de mans sectariss pera entregarla á consciencias verament llibertadoras.

Si volém, donchs, aturar á temps l'actual reculada que sofreix la causa del progrés á Catalunya, es precis redrecesarnos y aprofitar la lluyta á que 'l Govern ens convina, unintnos estretament tots els elements d'esquerra que sigan lliberals de debó, tota la gent de seny que sápigui obrar sense atabalaments y sense cobardias, totas las forsas sanas y vigorosas qu'estimán á Catalunya y anyoran la ve-

ritable Llibertat. Si prescindint d'antiche agravis y petites diferencias sabém unificar la nostra acció, á pesar de tots els pesars, obtindrem una victoria y ni las suspensions de garantias ni las desatendadas represiones gubernativas podrán impedir que la Diputació Provincial pugui convertirse en un baluart poderós desde ahont pugui defensarse eficazment la causa de la Llibertat del poble y la no menys important de la cultura catalana.

JEPH DE JESPU

Article purament personal

PER excepció, jo suplico als méus amics i companys de Catalunya que'm permetin escriure aquest article sota la méua exclusiva i personal responsabilitat, am tota independencia de l'estimat periódic qui tan benévolutament acull les méues divagacions de cada dissabte. ¿Per qué faig aquesta advertencia? Perque vaig a censurar amabilissimament una actitud de la nostra premsa i de les nostres representacions parlamentaries, am la qual (ja dic que per excepció) no estic conforme. Parlo de l'esquerpa hostilitat, de l'afectada inhibició am que s'ha acullit á Barcelona la protesta de la premsa madrilenya i l'invitació de l'assemblea republicana de Madrid.

Reparém qu'aquesta afectació de lo que sol dir-se individualisme (tantes voltes retret com un conegut defecte catalá) vé precisament quan acaba de donar-se en el món europeu un salutable exemple de lo contrari. El Congrés socialista de Leipzig, rompent am la ja arcaica ortodoxia marxista, bona únicament com a rígida exposició de principis, ha declarat adherir-se á una táctica evolucionista per la qual s'apoiará sempre la política dels partits més autenticament liberals, i per tant més acostats á la causa socialista. En el fons, tota l'obra present de França ha estat possible gracies á la col·laboració de les extremes esquerreres, simbolizada en la persona d'en Jaurés. Com a resposta an aquella proclamació de Leipzig, el partit socialista espanyol, dirigit per aqueix home qui tan dignament s'ha portat ara en el moment de Melilla i Barcelona, com abir en el moment de Cuba, acaba de declarar la seua adhesió i ajuda á tota oposició á l'actual govern, culpable de l'obra reaccionaria qui desvirtúa fins l'expressió de la paraula nostra, somega á una continua tortura de dissimulació...

Com ho diré? Precissament perque jo, á l'hora de la llei de jurisdiccions, vaig votar entusiasticament per la solidaritat, per l'unió anti-tiránica, ho faig avuy per l'anàloga solidaritat qu'el moment imposa. Sóc, una volta més, *solidari*. Crec en la virtut de les unions i en la virtut de les gradacions. En l'istoria del catalanisme, com en l'istoria de tot moviment intel·lectual considerable, es manifesta i clara la lluita de les dues corrents: la del *tot o res* i la del *tot lo*

que's pugui. I per altra part, aquesta dualitat de parrers se completa per la lluita dels isolats i puritanistes amb els partidaris de tota lliga parcial pera l'obtenció de concretes i comunals principis. Si el triomf de *La Veu* sobre *La Renaixença*, ó de la Lliga sobre l'Unió, representava un avenç catalanista en sentit del *tot lo que's pugui*, la Solidaritat republicana-regionalista-carlista representava un avenç en sentit de les concretes aliances electorals i parlamentaries. La consciencia del perill momentani es lo qu'ha de donar la norma de tals encobraments, momentanis també, si's vol. I pera mi es d'una evidència lluminosíssima qu'el perill present de la causa de llibertat imposa una oposició absoluta á la continuació de l'actual sistema polític.

Ja sé, ja sé l'argument conegudíssim: «el *trust* de la premsa té una tradició plenament anti-catalana. Ademés, ara's tracta de defensar més aviat una empresa qu'una causa de llibertat, i nosaltres no hem de fer el joc á l'enemic»...

No hem de fer el joc á l'enemic! Però ¿es que no veiem com judica un altre enemic, més fort i més arrogant avuy, la vostra actitud, amics méus? La vostra actitud es judicada com a hipocrita adhesió á lo que s'en ha dit *causa de l'orde*, com a aprovació posada sota l'obra governamental de reacció. La vostra firma avalora la d'en La Cierva. Fins algú haurá dit: «besen el fuet qu'ills castiga, la mordaga qu'ills emmudeix...» No! Que no's digui Vosaltres, á l'hora d'ara, devén ajudar precisament á tot quant pugui entorpir ó acabar aqueixa intolerable esclavitut; no devén aturar-vos á recordar certes despreciables actituds d'altres dies, observades p'els qui avuy demanen el vostre socors. ¿Es que demanàreu als carlins compte de llurs gestes passades, á l'hora de la ja extingida solidaritat? ¿Es que varen demanar comptes á les dretes? I ara, ¿es que devén judicar la conveniencia secreta qui anima al contrari, si el contrari no demana més que llibertat? ¿Que os importa lo qu'en farà d'ella? ¿No la volén també vosaltres, de qui l'istoria espera encara un judici lliure sobre la vida tràgica qui trascorre?

Cal que os ho repeteixi, amics méus. Una actitud així es interpretada com a tebior, tímidesa ó poca seguretat en la propia fe d'homes d'esquerra. La vacilació d'actituds no pot produir sinó la victoria més esclatant de l'adversari. Divideix i vencerás. I vosaltres os presenteu dividits davant l'adversari, en l'hora del combat definitiu, en l'hora en que tota Europa, inclinada á la finestra dels grans periódics, escorcolla l'aparició del desitjat partit lliberal i europeista, no ja en la petita i desconeguda Catalunya, sinó en l'Espanya on la llegenda negra i morta ha ressucitat...

Avui meixé, a un setmanari de paguesia, qui s'anomena orgue nacionalista republicà i porta un títol personalment agradabilíssim pera mi, llegia am dolorosa contrarietat unes paraules de rebuig á la protesta madrilenya, unes paraules sota les quals traspuava una mena d'aplaudiment per les *purificacions* actuals de Catalunya... Però ¿com? ¿es que voldríeu qu'el govern, i no la vostra paraula ciutadana, acabés am l'expressió lliure de les parcialitats adverses? ¿Es que seríeu capaços, tot dient-vos catalanistes, de demanar al govern central l'obra de sanificació popular que sols la vostra paraula, lliure

FOLLETÓ N.º 4

Biblioteca Obrera

PARLANT DE GEOGRAFIA

(Acabament)

Els pobles més avensats y treballadors al establir-se en territoris més selváticos, més primitius, hi guanyarian, com també hi guanyarian els pobles més atrassats y ganduls al ocupar las provincias mundials ja sublimadas pel Progrés.

Els primers, tenint de lluytar dintre nous climas y aspectes naturals, activarian totas las ciencias; no s'adormirian en la victoria ó en l'abundancia, qu' es el germen de tota corrupció y atras; y el Progrés fora, ¿quí ho dubta?, més profund y seguit.

LA FOR DE PERDRE LO GUANYAT y el desitj de GO-SAR LO QUE UN HA OBTINGUT, son dos pecats del home, qu' entorpeixen moltíssim el món dels invents y l'empena de novas especulacions.

Quan l'home arriba al punt d'aixecar estatuas, grans edificis,—es á dir, quan eternisa per la pedra, el marmel, el ferro, el bronzo, la manifestació dels seus éxits,—el fruit, qu' es lo interessant, ja está recullit; cal que busqui nous triomfs, novas cullitas y que deixi l'estatua per marcar son camí d'avens.

Així se farà respectar, eternament, els drets adquirits, y adquirirà nous drets per aná avansant.

¿Necessita éll, l'estatua? No; l'estatua s'aixeca perque éll, no l'estatua, sigui admirat pels demés. ¿Ha de passar, donchs, els anys voltant l'estatua? No, may; qu' ha de fer lloch als demés pera que la contemplin y tinguin desitj d'estatuarse, de triomfar, també.

Y així els pobles ganduls, els pobles atrassats, avansarian.

Las ciutats que son fillas del Progrés, son també estatuas; son l'estatua d'una ciutadania treballadora y conscient.

Peró aquesta ciutadania conscient y treballadora, com més temps perdi mirant la seva estatua, més trigará á fersen un altre de monument de la seva grandesa, y així s'engandulirà, s'aviciará, com va fer Atenas, com va fer Roma.

Els grechs, els admirables grechs, ¿hont son?

¿Ah, que 's van corrompre mirant la propia grandesa... ¿Ah, que si haguessin volgut estatuarse en totas las cinch parts del món, encare serían aquells grechs!...

Y aixó, res més qu'aixó, va destruir totas las grans civilisacions antigas.

Las grans civilisacions antigas mereixen perdó. Forosament tenían de ser estacionarias, no hi havia medís de traslació, perque 's desconeixia la veu del Univers, qu' ens din que la vida,—l'eterna vida,—es nómada.

¿El sistema solar se dirigeix cap á la llunya constel·lació d'Hérculs, que 'l moviment li es la vida?

Si fer camí es la ley universal, fins que no hagüem recorregut tot l'espai del nostre *terrenal univers*, d'un modo homerich-sistemátich, no haurém pas complert la ley.

Hensaquí el dret qu' havém de pretenir y fernes respectar.

Parlem del excés de població.

¿L'excés de població? L'excés de població no es més qu'un vici. Es el pecat del estacionament. ¿Com us ho tinch de dir? Una mena de putrefacció.

Els rius no fermentan pas, ni crien de bon tros com las basses y els estanys.

Corrent, corrent, escarban un xich la terra, aixó es, fan un xaragall: l'aygua s'hi atura.

L'aygua porta germens de vida; porta els sers.

Els sers, els elements vitals, se combinan, brolla l'existencia, y el xaragall se transforma en nucli de vivateus...

Peró l'riu, corrent corrent, així com ha deixat en aquell punt la vida, corrent corrent, també se l'emporta d'allí; cal reconeixe, donchs, qu' el riu, compleix la vida de traslació, de moviment universal; es nómada. Del compliment d'aquesta ley trascendental, en neix el gran bé que reportan els rius.

Corrent corrent, els germens s'enforteixen, fan acopi de vida orgánica; corrent corrent, el riu forma un altre xaragall y així se multiplica la vida, no sols en un punt del riu, sinó de cap á cap del seu tronzit, de la seva ruta, y la vida es armónica y abundant perque está extesa y no's corromp.

La bassa ó l'estany, faltant la corrent, sent estacionari, els sers no's mouhen d'allí, y així tenim que crien y s'augmentan infinitament. Tot excés es vici; tot vici, descomposició, y es clar que, per mantenir-se, sent tants, destrueixin tots els germens vitals del aygua y l'aygua's corromp mancada de moviment, y tots els sers, allí encanhat, enmalalteixen, se fan nous els uns als altres, el més envejós governa y el llach, la bassa, l'estany empesta; lloch de vida, es contrari á la vida!

L'exemple, es clar.

Bruts per bruts, busquem dugas familias de gitans. Una d'estacionaria, y una altra de nómada.

La de ciutat, establerta al Ninot, al Poble Sec, á la Fransa Xica, al barri de Pekin, compta, pel cap baix, una dotzena y mitja de mocosos, qu' estropellats y plens de polls, desempedran el carrer, s'apedregan y esbotzan els fanals, si es que hi queda algún vidre.

¿Qu' es aixó exagerat?

Jo vaig coneixe una socia d'aquestas, una gitana auténtica de la Fransa Xica, que venia sarrell, y era mare de vintinch xurrimurris. Onze s'havían mort d'escarlatina ó garrotillo y els demés,—quatre esquila gossos, dos á la presó, tres mossas marxantas, desde 'ls mitxons y samarretas á la bona ventura y una que feya de model com el seu germá,—qu' sé jo, catorze de vius!...

Mentres que la familia nómada, millor dit, qualse-

vol de las caravanas establertes momentaniament sota 'l pont de Besós ó entre las runas del Convent dels-Gossos, que fan treballar micos ó diables voltant el món, que fabrican ollas d'arám, cistells ó lo que sigui, tot fent camí, son compostas de varis pares, els hi veyém vuyt ó nou canallas, tot lo més, fortas, robustas.

Moral de tot aixó:

Ser nómadas s'imposa, ja que obtenint l'humanitat en cada nucli,—avuy nacions,—lo que podríam dir el *punt algit de la vida moral y material*, recomen-saria vida nova en altres punts de la Terra, seleccionant així, ja que suprimint tot treball d'inútil producció, son Progrés seria més perfecte, no hi hauria sobrants d'energia; foran respectats els seus drets devinguts únics y universals y 'ls excessos de població desapareixerían, com també desapareixeria tota corrupció social.

JUNO, CERES, VESTA, ASTREA, PALAS. Ja hem dit que son considerats pels astrònoms com á fragments d'un gran planeta que va reventarse en l'Espay.

¿Quí din que desfent els Estats y l'Home signent lliure no podría haverhi armonia al món?

Aquestas cinch petites planetas, avants ne formavan un de sol: estavan lligats, units, y ara tenen vida propia, propi moviment, y així passaria també ab els individus que componen els diferents estats de la Terra.

Cal, no obstant pera lograrho que cada individu sigui rich, moral y materialment parlant, pera obtindre vida propia.

JÚPITER, com Venus enlluherna. Venus reyna en el cos, en la sanch, en els nívris.

Júpiter, governa en l'esperit; es el Déu mitològich y el més gran de tots els planetas. Així també la Religió,—entenguis totas las religions plegadas, ja que totas son complement de totas,—es l'idea més gran y més forta, per no dir indestructible, del món.

Els lliure-pensadors, pensárem destruir la Religió, treball en vái n'havém fet un altra: la religió del lliure-pensament, que no está mancada d'apòstols, de sacerdots, de fills d'un cel, en fi, superior á la nostra vida animal.

L'Home somia, l'Home té un cervell y un cor, capassos de forjar maravellas espirituales, intangibles. L'Home més perfecte, més enginyós, més sabí, que pugui neixre en el pervindre, somiará també maravellas que no podrà fer palpables, encarnar, realisar en el món.

Vensaquí, donchs, com la Religió,—per ley natural, eterna, irrefutable,—també té dret á equilibri dintre 'l sistema social, com el planeta Júpiter el té dintre 'l sistema solar.

Ser *irreligiosos*, es un esforç en vá. Tothom porta la seva religió, fondo, ben fondo, á dintre seu.

¿Ah, però la Religió no es una cosa inmóvil... ¿No es el passat?... ¿No es el present?... ¿No es el pervindre... Pasa justament lo que passa parlant de Déu.

¿Déu existeix?

Sí y nó.

Nó, si se 'l busca un senyor més ó menos concient y sempre bárbre, que fá y deixa fer per divertir-se picant els dits dels que s'equivoca, que té la torra al cel y l'escalfa panxas al infern.

Y sí, si se 'l busca infinit, sense cara, ni ulls, ni orellas, definidas; si se 'l busca en tot.

Tu, jo, aixó, alló, tot, es Déu.

Els indís van fer molt bé de retratar á Déu, fent un triángul.

Peró 's varen equivocar al donar nom á las tres-una, líneas del triángul.

Lo mateix dihém de totas las religions,—gayre bé totas, comensant per la católica, tenen trinitat,—parlant de Déu.

Peró, ¿la Santíssima Trinitat existeix?

La Santíssima, nó. L'inevitable, sí.

Fem un esbos fonamental teològich de veritable religió.

—¿Quí criá al home?

—Tot, causa y efecte de tot.

—¿Per quin fi l'home es creat?

—L'home sent el Bé y el Mal; cal que fassi el Bé perque el Bé es l'Equilibri.

—Si el Mal entra també en l'Univers, ¿el Mal no es Equilibri?

—Es la disgregació inevitable del Equilibri.

—¿Així el Mal es el Bé disgregat?

—Sí. Cal, donchs, no aviciat el Bé,—no abusar de tot lo qu' ens agrada,—per no donar un excés de vida al Mal.

—Tot, ¿es inevitable?

—Sí, perque, es *passat*, *present* y *pervindre*.

—Aquesta trinitat, ¿pot desferse?

—No, perque sense 'l *passat* no hi hauria el *present* y sense 'l *present* y el *passat* no fora possible el *pervindre*.

Vensaquí, donchs, un extracte ó compendi de la Religió, mare de tot equilibri: *Júpiter* armónich, *Júpiter* triomfant!

SATURN. ¿Heu vist á Saturn? Es pàlit, macilent, ens fa pensar en la mort...

Y es, també un equilibri pensar en la mort...

Fa riure sanament per tenirla més lluny mentres som joves...

Y quan som vells, forsa vells, quan no hi veyém apenas, quan tenim fret á sota els raigs del sol, quan las camas ens tremolan, quan las mans son balbas, quan l'intel·ligencia 's mor, quan el cor se 'ns cansa, quan els sentits s'aculcan, quan som tan vells, tan vells, pensar en la mort, es comparable al pelegrí que ha caminat moltíssim que té 'ls peus lligats y pensa ab un lit ben tou, al mitj d'un quarto ben fosch y quiet...

URAN. Mireusel; es blau, molt blau, y es lluny, molt lluny: es el dalit, es l'esperansa!

ESPATÉCH

com la de tots, ha de fer? ¿Es que pot-ser no os atreviu a dir noblement que os heu equivocat, i que aplaudiu per oportunista i lògica la reacció governamental, com nosaltres la censurem obertament i en tots els ordres?

I en quant al *trust* madrileny, ¿es que no's dibuixa ara precisament la tàctica d'un anti-trust qui voldria aprofitar el fracàs de l'iniciativa de protesta per elevar-se sobre les ruïnes del trust enderrocat? I ¿per ventura aqueix anti-trust no té igualment la sèua tradició d'anti-catalanisme? I ¿per ventura no es, dissimuladament, l'orgue incondicional de la reacció? I vosaltres, negant l'ajuda a un dels dos trusts, ajudeu fortament la causa de l'altre!

Amics meus, massa silenci, massa silenci. Personalment, jo he tingut d'iniciar massa vegades reivindicacions de justícia qui han romàs sense eco en la col·lectivitat nostra. Ara meteix ¿per què no alcen una veu, responent a la mèua, llançada desde un altre periòdic, fent notar que la qüestió Ferrer (de procediment jurídic i no d'idees socials més o menys estridents) es encara una qüestió somesa a judici, i que la culpabilitat d'aqueix home, malgrat tendències i sospitosos campanyes, apoiades en la revelació d'idees i no de fets, està molt lluny d'esser demostrada, com ha fet notar fins el conservadoríssim i sensatíssim *Times* de Londres? ¿Per què callen davant l'ofegament de l'Escola i l'enfonsament de la Constitució i la fi de tota llibertat vera? ¿Per què callen davant l'insult tirat per les nostres colles de *snobs* impotents (joves decrepits, *cabotins* de la política, farsants qui motejen de farsants les grans figures de l'intervenció humana) contra un judici europeu ont els errors accidentals, els *tiquis miquis* on vol aferrar-se el vell i hereditari casisme jesuític, no poden fer oblidar la raó essencial i dolorosa?

GABRIEL ALONSO

INTINOU de Setembre...

Ha passat l'aniversari de la Revolució del 1868; ha passat, i què pocs son els qu' en tan memorable fetxa han tingut un moment per recordar-se d'aquella resurrecció nacional, qualificada en son temps de *gloriosa*.

¿Justifican els anys transcorreguts desde Alcolea el desdenyós olvit ab que la nació ha deixat passar aquest el 29 de Setembre?

No ho sabem; pero, si no per altres rahons, per las moltes ensenyansas qu' en aquella pàgina s' enclouben i que tan útils podrien sernos, creyem que faltaria al nostre deber si no refresquessim avuy en la memoria del poble el recort de la convulsió del 1868.

Company, no ensenyem l'orella!

A la notícia de que en Max Bembo ha demanat autorisació al Ajuntament per instal·lar biblioteques als Alberchs nocturns, hi posa *La Veu* aquest comentari:

«L'intent es bo, pero sembla que 'ls concurrents als Alberchs, més que un servey de llibres, s'estimarien un servey de llonguets.»

Potser sí que se l'estimarien més; pero, díguine el confrare, ¿no podria arreglar-se la cosa fent de manera que 'ls albergats tinguessin a la vegada llonguets i llibres?

«No s'ols de llonguets viu l'home...»

¿Ja 'ns en hem olidat?

«Hay años de mala luna que todo sale al revés.»

Sens dubte pera consolar-se del fracàs suert pel *trust* a Barcelona, el senyor Dario Pérez s'entreté interviewant als homes públics... y fent després jochs malabars ab las sevas paraulas.

Però, estava escrit que aquesta vegada no n'havia d'ensopegar ni una. Y, naturalment, al primer joch intentat, espifada!

¿Ho volen veure?

Proba al canto.

..

Comentant las declaraciones de n Jaume Carner, qui ha dit que «una campanya encaminada a devoluer a la premsa su libertad de opinión, habría de ser acogida y secundada por la opinión liberal de Cataluña», el senyor Pérez, passant de llest, s'apressa a portar l'aygua al seu molí y exclama, entusiasmat:

«¿Es dels nostres! ¿Es dels nostres!... El senyor Carner està al costat dels diaris madrilenys. Ben clar ho diu: «Toda campanya encaminada...»

«Alto! ¿bròquil, senyor Pérez!—li repliquem nosaltres:—No s'hi val a fer trampas. Aixó no es lo mateix que alló. El senyor Carner declara que veurà ab simpatia una campanya, pero no *totas* las campanyas, com vol fer veure vosté.

Quan dihém, per exemple, que una pesseta es bona, ¿per ventura volém dir que son bonas *totas* las pessetas?

«Ay, nol... Tothom sab que, desgraciadament, hi ha pessetas de llana.»

Com tothom sab també, y en Carner no deu ignorar-ho, que hi ha protestes de llautó.

¿Estamos?

Mala tongada l'actual pera 'ls aficionats a navegar per las alturas.

En pocs dias dos aviadors, ben práctichs per cert, han trobat la mort en els seus arriscats exercicis al través de l'atmosfera.

Ultimament els tripulants del dirigible militar francès *Republique* han sigut també víctimes d'un accident desgraciat que, desinflant de sopte el globo y produhint un descendent vertiginós, ha anyadit

altres quatre noms a la ja llarga llista dels màrtirs de la ciencia.

Dediquem un recort a aquesta lluytadors abnegats, y vulga la sort que l'seu sacrifici sigui útil al progrés y al benestar de la familia humana!...

A buena hora...

Llegeixo que 'n Mazzantini, l'célebre ex-matador de bons, s'ha embarcat en direcció a Melilla.

¿Qué hi deu anar a fer al Riff don Lluís, ara que ja tenim el Gurugú?

—Va a yegá uté tarde, Maestro!... que ya le han clavao la puntia!...

—Ja tenim el Gurugú!

—Y bé ¿qué vols di ab aixó?

—¿Qué?... Que me 'n alegro ¿y tú?

—Escolta a l'orella... Jo...

sabs?... no ho diguis a ningú...

Dimecres al dematí, el senyor Maura no cabia a la pell, de satisfacció.

Ab cara d'home satisfet, diu que deya a cada periòdicista que trobava:

—Hemos tomado el Gurugú!...

Y en La Cierva diu que li responia a cau d'orella:

—Don Antón, no siguem bromistas... ¿Hemos?... ¿Han, deu volguer dir!...

—La meua xicota, Anita,

ja no 'm vol...

—Y ¿per qué no li donas una *llisó*?

—No puch, noya... 'S necessita

permís del senyor rector.

Lo primer que farà don Alacandro aixis que desembarqui a Espanya, ja 'ns ho ha dit ell mateix.

Convocarà al partit a una magna assamblea de orientació nacional.

Vol dir que, avuy per avuy, el seu ideal es orientar-se.

Lo que falta saber es per quin ORIENT se decidirà...

Si pel del Café ó pel de la Plassa.

—¿A qué va anà, en Cambonet,

l'altre dia a Vilafranca?

—A encarregar una coca

per regalar-la a n'en Maura.

L'arquitecte municipal ha denegat l'autorizació per adelantar alguns metres la fatxada de l'iglesia de Sant Pere de las Puellas.

Deu li torni, pobre Sant Pere!

¿Que no ho sab que, en aquesta terra, fracassa sempre tot lo que significa *adelanto*?

Un célebre predicayre del segle XVI, nomenat Maillard, va dir en un dels seus sermons:

«Las ánimas del Purgatori senten el soroll dels quartos que tiren per ellas a la caixaeta. A cada moneda que cau dintre, esclatan en una riallada, de contentas qu' están.»

Y diu l'historia que desde aquell sermó va doblarse la caritat de las ánimas; y que quan algun feigrés tirava una moneda a la caixa, acostava l'orella al foradet pera sentir las riallas... que feyan el capellá y la majordona, amagats darrera l'altar.

Guruguradas

No cal pas donarhi voltas;

desde un pol al altre pol,

per vida alegre y distreta,

cap com la del espanyol.

El cel, seré; l'ayre, plácit;

sempre animats els carrés,

cada mitj quart un *succe*...

¿qué pot desitjarse més?

Per xó l'espanyol, al veure

que 'ls blats brotan y 'l sol llú,

polsa la guitarra y canta:

¡Gurugurugurugú!

Avuy llegeix qu' en tal poble,

perque l'arcalde ha privat

que ballessin l'agarrar,

han fet una atrocitat.

L'endemá sab que a tal altre,

perque 'l nebot del rectó

ha renyit ab el vicari,

s'ha armat la revolució.

Tant a aquest com a aquell poble

¿quí es que té rahó?... Ningú.

La rahó aquí es lo de menos...

¡Gurugurugurugú!

Els infundis de la premsa

hi ha dias que 'l deixan blau:

ara can el ministeri,

ara sembla que no cau.

A las tres en Romanones

ha renyit ab en Moret,

a las quatre hi ha qui jura

que 'ls ha vistos de braset.

D' aquí aquí en Cierva trontolla,

d' aquí aquí está molt segú...

¡Vés qui 'n fa cas d'aquests bútxaras!...

¡Gurugurugurugú!

¿No hi ha toros a la plassa

ab el *Villita* según,

el *Chico de la Manuela*

y 'l Mellao d' Alcorcón?

¿No debutan aquest vespre

la *Gitana* d' Almadén

y una madama de Fransa

que diu que ho fa molt *très bien*?

Donchs, deixemnos de caborias

que 'l vent ab un buf s' endú

y repetim la tonada:

¡Gurugurugurugú!

Dels problemas que amohinan

a la gent d' altres nacions

no hi ha perqué preocupáren...

¡Cál!... ¡Xibarri, distraccions!...

Del *Restaurant* nou al *Cine*,

del *Prado* al *Edén-Smart*,

dels *Treze billars* al *Centro*,

de la *Neveria* al *Bar*.

Si al cap y al fi tot lo altre

no 'ns importa cuyt ni crú,

¿qué 'ns fa que baixi ó que puji?...

¡Gurugurugurugú!

Entre tant, els dias passen

y una tarde, a lo millor,

una má truca a la porta.

—¿Qui será?

—El recaudador.

Venia per...

—M' ho figuro,

pero haurá de dispensar...

Van tan malament las cosas,

que... vaja, no 'l puch pagar.

—¿No?... Corrent...

El fisch l' embarga,

si 'n val tres ho ven per hú,

l' Estat fa 'l seu fet... y ¡arriba!...

¡Gurugurugurugú!...

C. GUMÀ

La campanya del Riff

Día 21 de setembre

Se sab que en els combats del dia anterior las baixas han sigut més importants de lo que 's creya en un principi.

Segons telegrama oficial hi hagué 19 morts y 106 ferits entre soldats, tropas y oficiales. Posteriorment se trobaren 4 cadavres de soldats més.

Segueix las operaciones en la cábila de Beni Sicar.

Muley Hafid protesta davant de las potencias de l' acció militar d' Espanya al Riff.

La divisió Orozco acampa als pons de Aograz, prop de Seluán.

Segons l' estadística oficial, desde l' dia 9 de juliol al 31 d' agost han sigut morts a Melilla 266 soldats y classes de tropa. A n' aquest número cal afegirhi els jefes y oficiales.

Día 22 de setembre

Es botada a l' aygua a Mar Xica la llanxa cano- nera *Cartagenera*.

Un grupo de moros del davant d' Alhucemas en- vía parlamentaris a la plassa.

Las tropas espanyolas s' apoderan del soco de Beni Sicar, tenint 2 morts y 19 ferits. Operaren 14,000 homes per la banda dels espanyols.

Día 23 de setembre

En una escaramussa cap la banda de Beni Sicar es ferit un soldat.

Arriba a Melilla el diputat per Las Borjas don Francisco Maciá.

Se va yeyent que l' objectiu de las operaciones consisteix en rodejar y isolar el Gurugú.

Día 24 de setembre

A Melilla, Penyo, Alhucemas y campaments no hi ha novetats. Se van atrinxerant las novas posiciones de Beni Sicar.

En el soco El-Hach es mort un soldat y ferit un altre.

Alguns grupos de moros demanan perdó.

Día 25 de setembre

Las tropas procedeixen a la dominació de la pe- nínsula de Tres Forcas, desarmant als rifenyas.

Se diu que la barca ha quedat reduhida a 5,000 moros. Las tropas espanyolas passen de 50,000 homes.

La divisió Orozco, després d' un combat no gayre encarnissat, ocupa la montanya Tanim, prop de Nador. Baixas, 6 ferits.

A última hora de la tarde las tropas de la mateixa divisió ocuparen, casi sense resistencia, el poblat y las hortas de Nador, devastant y cremant tot lo que trobavan al pas y donant crits de ¡Viva España! Tot el turó de Nador estava envoltat de foch y de fum.

Día 29 de setembre

Ocupats Nador y Seluán, a las set del matí las tropas s' apoderan del Gurugú y clavan en els tu- rons més alts la bandera d' Espanya.

IREU que n' es de desgraciat aquest pobre Moret!...

Van els seus amichs a trobarlo a casa pera demanarli—ó exigirli—que 'ls di- gui una paraula d' esperan- sa y de reconfortament, y l' home, no sabent com sor- tirse del pas, desclou els

llabis y exclama, fet una fiera:

—¡Nadal!... Estich decidit. El dia 30 de Setembre exigiré ¿sentíu? exigiré que s' obrin las Cortes.

Envalentonats ab aquesta promesa, surten al car- rer els *farrucos* liberals y apenas han donat quatre passos... ¡holal!... ¿qu' és aixó que crida aquest xicot?

—¡Última hora con el decreto convocando las Cortes para el 15 de Octubre!...

¡Cataplú!...

Una vegada que don Segis havia volgut ser enér- gich, li ha resultat inútil la energia.

..

Ab tot, se 'ns ocorreix un dupte.

¿No podria ser que en Moret fes el maco y 's mos- trés disposat a exigir, per estar ja segur de que la seva exigencia devindria innecessaria?

Més clar: la bravocunada de don Segis y 'l decret d' en Maura ¿no serán tal volta valor entés?

Segons noticias arribadas de Madrid, el conserva- dor dissident senyor Sanchez Toca, ho ven tot molt negre.

Es natural.

Mentres signé arcalde de Madrid y Comissari regi del Canal de Isabel II, cárrechs, els dos, espléndida- ment remunerats, no hi havia res que no li semblés de color de rosa.

Y com que

en ese mundo traidor

todo es según el color

de la breva que un hom fama, ¿qué té de particular que l' insigne polítich, arreconat avuy en el quarto foch de la cessantia, cregui veure l' Espanya con- vertida en un immens tinter ple de tinta de la més negra?

Llegeixo:

«Nova York.—Ha arribat el descobridor del Pol, doctor Cook. Cinch mil persones l' esperavan al moll de Brooklyn. Se li ha aixecat un arch triomfal, adornat ab flors y ab aquesta llegenda:

«Nosaltres creyem en vos.»

«Veuen?... Una idea.

Si un dia en Moret vé a Barcelona, també hem de dedicarnhi un d' arch.

Sino que la llegenda del nostre haurá de dir:

«Nosaltres en vos no hi creyem.»

A Berlín s' está celebrant actualment la senmana d' aviació.

Ab aquest motiu, els reclosos a la presó de Prens gesheim han demanat al comandant Parseval que travessi ab el seu dirigible l' pati d' aquella ergás- tula, puig anteriorment, quan anava de Francfort a Hamburg, el vegeren passar y tots ella s' esforsaren pera veurel desde las reixas de las finestras.

Veusquí, comprimit, tot un drama dels més hu- mans. Un bategar d' alas blanques que frisa a la reixa d' un calabós y una ulls somnolosos que s' obran pera seguir, enllá del cel seré, un home lliure, amo de l' espay... Y després, quan la visió s' ha perdut, el cor adolorit per la més negra de las tristesas: vuyt ó deu pams de celda pera passejar el somni dels d' anar amunt, ab l' ayre y el sol, ab la llibertat d' una aureneta!

Diu el senyor Pérez Bueno en un article de *El Mundo*:

«... en las circunstancias actuales es una honra, y no pequeña, que le llamen a uno maurista.»

¿Així pensa l' senyor Pérez Bueno? Bueno! Que s' hi conservi!

Dugas noticias de Saragossa:

Primera:

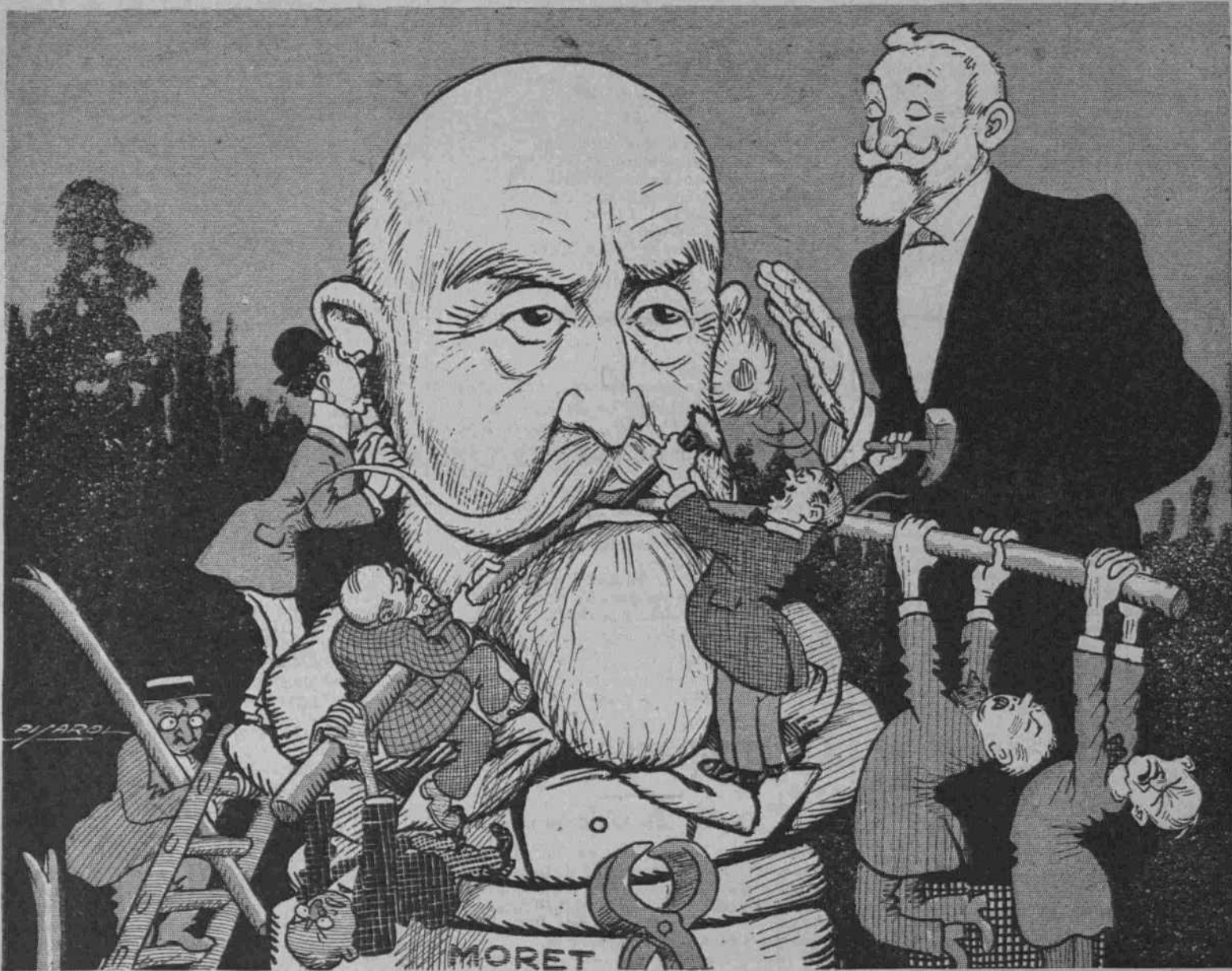
«Los empleados burocráticos del Ayuntamiento han iniciado una suscripción, a pesar de que llevan tres meses sin cobrar.»

Segona:

«El señor Paraíso ha oficiado al Ayuntamiento poniendo a disposición del mismo el edificio del gran casino de la Exposición, con todos sus accesorios y ciento sesenta mil pesetas en metálico.»

Afegimhi una, vaja:

Temps perdut

DON ANTON: —No s' escarrassin, senyors, que lo qu' es la boca no l' obrirà. Ell y jo ja hem quedat així.

Cinematógrafo polítich (Película sensacional)

EL DUCH DE GUISA

fan pera guanyarse las simpatías de Deu Nostre Senyor, á fi de que á l' hora de la mort els aculli al cel, vulguin avensar els aconteixements y també intentin conquistarlo com faria qualsevol profeta!

Es clar que ha d' anar bé y ha de remontar més depressa que 'ls altres un aeroplá inventat per un pare jesuít.

Ha d' anar més bé, perquè Sant Ignasi l' ampara. Y ha de pujar més depressa, perquè ja té feta la meitat del camí y allà dalt l' esperan ab els brassos oberts y entonant cántichs els àngels.

De totes maneres, bó serà que pera més seguretat, avans d' emprendre 'l vol, el pare Ascunce s' asseguri de que no hi ha olvidat cap detall. En alló de *Fiat de la Virgen...* ja no hi creu ningú al *sigle xx*.

Es sabut que á *La Veu* no pot sentirse parlar de Fransa. No hi fa res que á algú d' aquella casa la boca se li fassi aygua á l' assaborir el regust d' una fruïta francesa; la qüestió es que políticament no 'n volen saber res y que si algú l' anomena, tothom se li tira sobre.

Ara, ab motiu de la catástrofe del dirigible *République*, van rebre 'l primer telégrama en aquests termes:

«París, tants, á tal hora. —*République* ha reventat sense que 's pugui pensar en restauració de cap mena.»

Quina alegria, companys! Alló era un banquet de la Victoria que deixava petit al primer! Xampany, flames de ca'n Martignole y francesas del carrer d' Escudillers, tot cap allí!

Més l' encant va durar poch. Un segon telégrama aclaria la nova y portava desconsol á n' aquells rostres vermells.

Y ara ningú vol pagar el gasto. —Que 'l pagui M. Briand! —cridan.

Un célebre religiós s' estava morint, quan rebé la visita de dos jesuítas.

—Manifestíli—varen dir al criat—que hi ha dos companys de Jesús que desitjarien véurel.

El criat va trasmetre 'l recado al moribond y aquest va respondre:

—Pregúntalhi, avans, quina mena de companys de Jesús són: si son dels que li feren companyia á l' Estable, quan va néixer, ó á la creu, quan va morir...

XARADAS

I

La primera es als rosaris,
la segona es part del cos,
segona tres part del dia,
quarta animal carinyós.
La total no buscant gaire
molt prompte podrás trobar,

qu' es un llibre que al estudi
tots tenim d' estudiar.

DOLORS

II

Inversa-quart carrer del hu,
tersa lluny de casa meua,
vaig sentir tocar quart-tot,
dos-quart fills d' en hu-terça.

PAKAL-ILLA

III

Hu-inversa part de la persona,
un aliment la segona,
la tercera mineral
y nom de dona el Total.

A. B. (a) LO RECTO DE VALLFOGONA

ANAGRAMA

L' altre dia anant al hort
ab el meu amich Nadal,
varem trobar el meu tot
que 's menjava una total

JOAN ANTICH PUQUÍ

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horisontal: Arbre. 2.ª En el
billar. 3.ª Carrera.

MANEL SOMS

TARJETA

L. OLLER Y FIDEL

Ab aquestas lletres degudament combinadas formar el
títol d' una tragedia catalana.

J. J. B. (Arenyench)

GEROGLÍFICH

A

NOTA

L

:

100

ARMANDO

Caballers: Joseph Casas (a) Esparteret Pepit, Pere Cortacáns, Nick Cartró, R. F. F. del Poble Nou, G. Omolós, Un aprenent S. y B., José Delmau de Arenys, Salvador Pons Perpiñá, y E. Plá Tet: Quina pega, caballers!

Caballers: Daniel Mayor (Cherta), Ricardo Lafitte, Jaan Antich Puquí, S. Odrac, A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, J. Salats, Pepitu Utset y Turró, A. R. Aloy, Pau Grapa, Ramiro Espinosa y Espinosa, y Dick Navarro: D' aixó se 'n diu xaripal!

Caballers: Noy de Pallegá, A. C. M., J. V. y J. A. J. P., Antón del Singlot, J. N. de M., A. C. C., F. U., X. de Z., J. Y., R. G. (Sogas), E. G., y J. R. C.: Havem rebut els originals qu' envian ab destí als Almanschs. Tantes mercès per l' atenció. —A. D. P.: Aprofitaré algun pensament. La poesia 'ns resulta una mica encatronada. —S. Salvatella: Aquests versos semblan escrits trenta anys enrera. —Ramón Carol y Falgás: Vinga un cantari!... A veure si li acompanyaran ab palmas. . ó ab tomatechs:

Ja sabs noya que t' estimo,
y tu m' estimas á mi...
Pero creu que tens un nas
pitjor que 'l del meu padri.

No dubti que 'l senyor Melchor del Palau ho primfilla un xich millor. —Bufaire: No senyor. No la considero publicable. —Ramón Valls: Es molt convenient que 'ls originals pera la impremta vinguin escrits en una sola cara de paper. Aprofitaré un trenca-caps. Ah!... y aprofito un cantar que l' inserto aquí mateix:

CANTAR

Si en Moret fés lo que diu
de que no diria res,
jo prometo que la patria
aniria molt més bé.

Y es clar... vosté té rahó. Per dir tonterías val mes no badar boca. —V. Andrés: Si hi cab, anirà al Almanach. —J. V. B.: Lo mateix li dich. —Noy Francisquet: Donchs, miri que, per ser els primers que fa, son bastant mal fetots... —Joseph Salats: No es possible, á pesar de la bona voluntat. —Ll. Barceló y Bou: Vosté, quan vol, ho fa millor. Ni de forma ni de fons está á l' altura d' altres que 'ns ha enviat. —V. Cassajuana: Tenen una factura tant desastrosa, que... vsja, no son de recibo. —Pep Sistellé: Si 'ls versos fossin molt ben fets, potser sí... perquè 'l pensament es aprofitable. Rebuda la conversa de marras. —A. G.: Perque vegi que no li tenim inquina, sapiga que 'ls nostres destijos s' enclouhen en un: que en aquest palau de que 'ns parla li passin ben curtas las horas. —S. C.: Aixó no interessaria més que á vos y á l' altre... y s' ha de pensar també ab els llegidors. —P. V. C.: Rebuda els dos originals, y tantes mercès. —Jobico: N' hi ha alguna en cartera. La *Erótica* d' avuy va bé. —Andreu Grau: Si 'ns vaga de retorcarios, potser sí que aniran. —P. B. G. (Santiago de Chile): Es molt bonich escriure aixó desde aquí dalt!... Las valentías s' han de venir á fer á Catalunya. —Rafel Planas y Tolosa: La poesia, á trossos, sembla de l' Apeles Mestres. Vosté no m' ho negará: Perque, ffixishi:

De las crestas dels confins
la gineta 'n fa jardins...

¿No se sembla molt aixó, á aixó altre del autor de LILIANA?

De las boras dels camins
l' escardot ne fa jardins...

Sino que, més avall, vosté diu que 'pel Juny el sol se truny, y aixó sí que no es capés de dirho l' Apeles... —Emili Pólit: Vagi á n' el doctor Botey que li arregli l' oído. No 's pot ser bon poeta si no 's té la trompa d' *Eus-taquí* en regla. —Joseph Sadurní Más de los Valls: Vol que li sigui franch?... No m' ha deixat prou convenut. —E. C. y C.: Rebut y gracias mil. —Agustín Escudero: Nooo! No l' envíhi, que potser seria tan dolent com aquesta que li estich llegint. —J. P. (Villanova y Geltrú): No 'ns ho deixarian dir tot aixó, que la cosa encare está que bufa.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorrilleux y C.ª